

Mitä on vauva- ja perhemyönteinen hoito vastasyntyneiden osastolla?

*Minna Montonen
kl.erik.hoitaja, imetyskouluttaja,
vauvaperhetyöntekijä*

Vauva- ja perhemyönteisyysohjelma Kysin vastasyntyneiden teho- osastolla (Neo-BFHI =Baby-friendly Hospital Initiative for Neonatal Wards)

- Vastasyntyneiden teho-osastoille tuli oma versionsa vauvamyönteisyysohjelmasta (Neo-BFHI) 2015
→muutimme samana vuonna uudelle perhehuonemalliselle vastasyntyneiden teholle
- Huomasimme nopeasti, että olimme tulleet samoihin lopputuloksiin osaston arvoja ja työtapoja miettiessämme kuin mitä vauvamyönteisyysohjelma sisältää
- Saimme ensimmäiset imetystilastot 2018 → heti hyvät tulokset!
- Kysin vastasyntyneiden teho-osasto sai Neo-BFHI-sertifikaatin huhtikuussa 2023

10 askelta onnistuneeseen imetykseen (Neo-BFHI)

Kolme pääperiaatetta imetyksen edistämisestä vastasyntyneiden teho-osastolla

- Jokaista äitiä ja äidin tilannetta tarkastellaan yksilöllisesti
- Perhe on keskiössä osaston toiminnassa. Vastasyntyneet hoidetaan yhden perheen huoneissa.
- Imetyksen tuki alkaa raskauden aikana ja jatkuu myös vauvan kotiutuksen jälkeen.

10 askelta onnistuneeseen imetykseen vastasyntyneiden teho-osastolla

1. Osastolla on kirjallinen imetyksen edistämisen suunnitelma, joka on koko henkilökunnan tiedossa ja käytettävissä.
2. Koko henkilökunta tuntee suunnitelman ja on koulutettu toimimaan sen mukaisesti.
3. Odottavalle äidille kerrotaan jo raskausaikana imetyksen eduista, sekä keinoista käynnistää ja ylläpitää maidontuotanto ja imetys.
4. Henkilökunta kannustaa ja tukee varhaista, jatkuvaa ja pitkäkestoista vanhempien ja vauvan ihokontaktia/kenguruhoitoa.
5. Henkilökunta ohjaa ja tukee äitejä maidontuotannon käynnistämisessä ja ylläpitämisessä, ja heti kun vauvan vointi on riittävän vakaa, imetyksen aloittamisessa.
6. Vastasyntyneille annetaan oman äidinmaitoa. Muuta ravintoa annetaan vain erityisistä lääketieteellisistä syistä.
7. Vauva ja äiti voivat olla yhdessä ympärivuorokautisesti.
8. Äitejä kannustetaan vauvatahtiseen imetykseen mahdollisimman pian. Ennenaikaisilla ja sairailta lapsilla siirtymävaiheessa huomioidaan riittävän ravitsemuksen turvaaminen. Ennen imetyksen vakiintumista käytetään muita keinoja kuin pulloruokintaa maidon antamisessa. Tutteja ja rintakumia käytetään vain erityistilanteissa. Vanhempia kannustetaan ja ohjataan imetyksen jatkamisessa ja varmistetaan, että imetyksen tuki jatkuu tarvittaessa myös kotiutumisen jälkeen.

...odin mukaisesti emme ole mukana korvikkeiden, emmekä
...markkinoinnissa.

Neo-BFHI

3 ohjaavaa periaatetta ja 10 askelta onnistuneeseen imetykseen

I Jokaista äitiä perheen tilannetta tarkastellaan yksilöllisesti

- Kaikkia perheitä kohdellaan sensitiivisesti ja empaattisesti
- Henkilökunta kunnioittaa vanhemman omaa roolia vauvan hoidossa
- Annetaan **yksilöllistä imetysohjausta**

II Perhe on keskiössä osaston toiminnassa

- Perheiden läsnäoloa vauvan luona tuetaan
- Vastasyntynyt hoidetaan yhden perheen huoneessa
- **Separaation välttäminen** - äiti ja vauva hoidetaan yhdessä koko hoitajakson ajan.

III Imetyksen tuki alkaa raskauden aikana ja jatkuu myös vauvan kotiutuksen jälkeen

- Yksilöllistä imetysohjausta annetaan koko osastojakson ajan ja tuki jatkuu myös kotiin tarvittaessa.

1. Osastolla on kirjallinen imetyksen edistämisen suunnitelma, joka on koko henkilökunnan tiedossa ja käytettävissä

- Suunnitelma sisältää kaikki KYSin vauvoja hoitavat yksiköt ja neuvolan
- Yksiköiden johto on sitoutunut alekirjoituksillaan toimintasuunnitelmaan

<https://pshyvinvointialue.fi/documents/594193/719282/Vauvamy%C3%B6nteisyysohjelma+P+SHVA+2023-2027+toimintasuunnitelma.pdf/ee9a9d86-1802-7798-a4ca-11362e86c8da?t=1675341168663>

Vauvamyönteinen
Pohjois-Savon hyvinvointialue

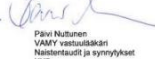
Kuopion yliopistollinen sairaala ja
Neuvolapalvelut

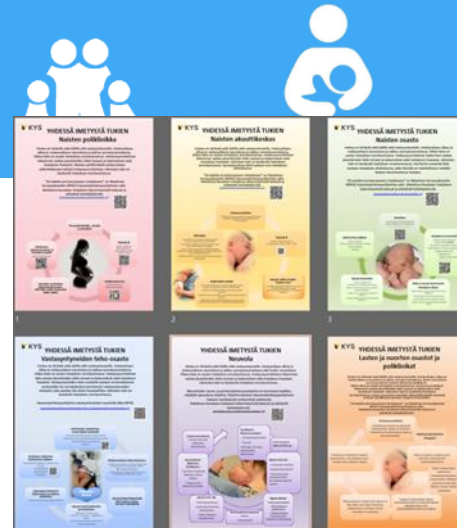
Imetyksen edistämisen toimintasuunnitelma vuosille 2023–2027

Kuopion yliopistollisen sairaalan (KYS) Naistentaudit ja synnytys sekä Lasten ja Nuorten osaamiskeskuksen henkilökunta sitoutuu suojelemaan, edistämään ja tukemaan imetystä sekä kehittämään imetysohjausta yksiköissä, joissa hoidetaan imeväisikäisiä yhteistyössä Kuopion neuvoloiden kanssa.

Kuopiossa 14.12.2022

 Anja Viikari Yhdyttaja Naistentaudit ja synnytys KYS	 Maarit Anttila Osaamiskeskuksen johtaja Naistentaudit ja synnytys KYS	 Päivi Nurtunen VAMU vastuualueen johtaja Naistentaudit ja synnytys KYS
 Tanja Kalliomäki Yhdyttaja Lasten ja nuorten osaamiskeskus KYS	 Hanna Huopio Osaamiskeskuksen johtaja Lasten ja nuorten osaamiskeskus KYS	 Ulla Sorri Yhdyttaja Vastasyntyneiden tehosaasto KYS
 Margit Lappalainen Päivähoitaja Kuopion kaupunki/ perusterveydenhuolto Terveystieteiden tutkimuskeskus	 Hanna-Mari Tammela Terveystieteiden tutkimuskeskus Kuopion kaupunki, Terveystieteiden tutkimuskeskus	 Sini Neulamaa Älyneuvolan vastuualueen johtaja Kuopion neuvola

2. Koko henkilökunta tuntee suunnitelman ja on koulutettu toimimaan sen mukaisesti

- Koko hoitohenkilökunnalle annetaan imetykseen liittyvää koulutusta
 - Imetysohjaajakoulutus (WHO 20 h)
 - Imetystaitopajat (tietojen/taitojen ylläpitäminen)
 - pop-up -imetyskoulutukset osastolla
 - lääkäreiden imetyskoulutus: E-learning for paediatricians - Baby Friendly Initiative (unicef.org.uk) ja sähköiset imetysluennot + uutena ☐ Oppiportin “Imetyksen tukemisen ABC”
 - sidosryhmät: koulutus Moodlessa

☐ Eri hoitotyön ammattilaisten hyvä yhteistyö perheiden parhaaksi! Ei vastakkain asettelua!

Vauva- ja perhemyönteisyys kannattaa myös taloudellisesti

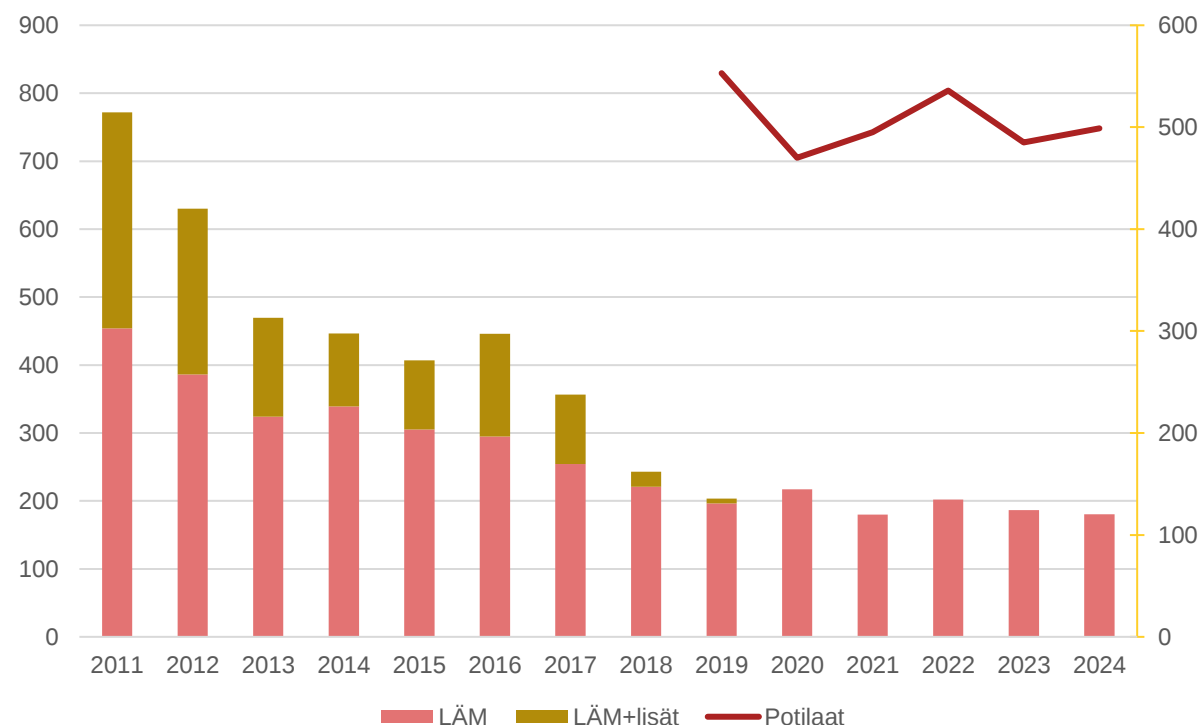
- Koulutukset
- Yksilöllinen, yhdenmukainen ja oikea-aikainen näyttöön perustuva ohjaus
- Perhekeskeinen hoitotyö
- Perhehuoneet
- Separaation välttäminen
- Rintapumppujen saatavuus

→ Neo-BFHI

→ Säästö 1,5 miljoonaa euroa 13 vuodessa (2010-2024) LÄMin ostokuluissa

Lisäksi vauvan ja äidin terveyshyödyt sekä säästö yhteiskunnalle sairastuvuuden vähenemisessä

Vauvatehon maitotilaukset litroina

3. Odottavalle äidille kerrotaan jo raskausaikana imetyksen eduista, sekä keinoista käynnistää ja ylläpitää maidontuotantoa.

- Neuvolan imetysohjaus (jos ehtinyt)
- Äidin/vanhempien tapaaminen naisten akuuttikeskuksessa
 - Osastoesittely etukäteen mikäli mahdollista, muussa tapauksessa osaston esittelyvideo (YouTube)
 - Vanhemmille annetaan osastoesite, kenguruhoito- ja ainutlaatuinen äidinmaito -oppaat

4. Henkilökunta kannustaa ja tukee varhaista, jatkuvaa ja pitkäkestoista äidin ja vauvan ihokontaktia/kenguruhoitoa

- **Varhainen ihokontakti synnytyssalissa**
 - Varhainen ihokontakti jo synnytyssalissa >H32 tai > 1500 g, mikäli äidin vointi ei salli → puoliso/tukihenkilö
 - Jos ei ole mahdollinen, vauva viedään käymään äidin luoda joko synnytys- tai sektiosalissa heti kun vointi on vakaa
 - Puoliso/tukihenkilö pääsee heti mukaan vauvan virvoitteluun ja vauvateholle
- **Kenguruhoidon päivittäinen suunnittelu ja toteutus yhteistyössä perheen kanssa**

5. Henkilökunta ohjaa ja tukee äitejä maidontuotannon käynnistämisessä ja ylläpitämisessä. Vauva pääsee äidin rinnalle heti kun vointi on riittävän vakaa imetykseen aloittamiseen.

Suullinen ja kirjallinen ohjaus

- **Varhainen lypsäminen aloitus**
(käsinlypsy) 1-2 h kuluessa synnytyksestä
☐ **ensimaitotipat**
- **Maidon erityksen tehokas käynnistäminen ja ylläpitäminen** (min. 7 x vrk)
 - Osastolla riittävä välineistö ☐ jokaisessa huoneessa on oma rintapumppu!
- **Imetys heti, kun vauvan ja äidin vointi sen sallii!**

6. Vastasyntyneille annetaan **oman äidinmaitoa**. Muuta ravintoa annetaan vain erityisistä lääketieteellisistä syistä

- Vastasyntyneelle ei anneta kuin oman äidin maitoa, ellei siihen ole lääketieteellistä syytä tai äiti on tehnyt tietoisien päätöksen olla lypsämättä/ imettämättä
- Oman äidin maitoon lisättävät ravintolisät (BMF, proteiini) ja rasvat määrätään MIRIS-maitoanalyysituloksen perusteella
- Osastolle on hankittu omat pakastimet maidon pidempää säilytystä varten

7. Vauva ja vanhemmat voivat olla yhdessä ympärivuorokautisesti

- Synnytyksen jälkeen äiti ja vauva hoidetaan samassa perhehuoneessa
 - Myös lapsen toinen vanhempi voi olla osastolla ilman rajoituksia ja hänellekin on sänky
 - Vanhempien läsnäolosta kerätään tilastoa
- vauvoilla on pääosin paikalla joku lähiomainen (>90% ajasta)

- # Onko vauvalla nälkä?
- Vauva kertoo näistä ilmeillä ja eleillä, tittu on vauvan viimeinen keino pyytää nälkää.
- Näkemällä** vauvan näkö hermostuu näköä. Hermostuu vauva alkaa kääntää päätä kohti kättä, kääntää päätään ja ne kääntää suuhun.
- kuuli vauva,** kun huomasi hänen äänen. Sitten vauva ei voi enää nälkään. Hän pyytää kättään suuhunsa kättään ja pyytää kättään suuhunsa.
- Onko vauvan vatsa täysi?** Vatsan täyden tunne on vatsan täyden tunne. Vatsan täyden tunne on vatsan täyden tunne. Vatsan täyden tunne on vatsan täyden tunne.
- On vatsalla** vatsan täyden tunne. Vatsan täyden tunne on vatsan täyden tunne. Vatsan täyden tunne on vatsan täyden tunne.
- Alkaa olla nälkä!** Vauva alkaa eleillä, ja se kääntää päätä kohti kättä, kääntää päätään ja ne kääntää suuhun.
- Nälkään syödyt joi** Vauva on kääntänyt päätä kohti kättä, kääntää päätään ja ne kääntää suuhun.
- Suu on auki!** Vauva on kääntänyt päätä kohti kättä, kääntää päätään ja ne kääntää suuhun.
- Kiitos äiti, kylä maistui!**
- Tukea ja tietoa äitiyteen**
- MIETKYSKÄN TUKI**

9. Ennen imetyksen vakiintumista käytetään muita keinoja kuin pulloruokintaa maidon antamisessa. Tutteja ja rintakumia käytetään perustelluista syistä.

- **NML**

- Maitotipat vauvan suuhun aina ennen maidon letkutusta.
- **Imetysapulaite** lisämaidon antamiseen aina kun mahdollista
- Annetaan tietoa tuttipullon käytön mahdollisesta haitallisesta vaikutuksesta imetyksen onnistumiseen, perhe päättää itse
- Ohjataan **tarvittaessa** korvikkeen käyttö ja vauvantahtinen pulloruokinta

WHO:n korvikekoodin mukaisesti emme ole mukana korvikkeiden, emmekä niihin liittyvän välineistön markkinoinnissa.

- Varmistamme, ettei korvikkeita ole muualla kuin maidonkäsittelyhuoneessa ja huoneessa, jossa korviketta käytetään
- Ohjaamme korvikkeiden turvallisen käytön ja vauvantahtisen pulloruokinnan vain niitä tarvitseville perheille
- Emme markkinoi korvikkeita mainostuotteiden avulla, emmekä jaa perheille näytepakkauksia
- Hoitohenkilökunta ei ota vastaan korvikefirmojen mainostuotteita tai lahjoja

10. Vanhempia kannustetaan ja ohjataan imetyksen jatkamisessa ja varmistetaan, että imetyksen tuki jatkuu tarvittaessa myös kotiutumisen jälkeen.

- **Kotikäynnit → osaston vauvaperhetyö**
 - Mahdollisuus kotiutua rintapumpun, NML:n ja vaa'an kanssa
- Jatkoseuranta **vauvapolikäynnit**
- Neuvola ja **neuvolan imetysvastaanotto**
- **Imetyspoliklinikka** (KYS), ma ja to
- Imetyksen tuki r.y.;n **vertaistukiryhmät**
- **Ravitsemuksesta tiedottaminen**
jatkohoitopaikkaan mikäli vauva siirtyy toiseen sairaalaan

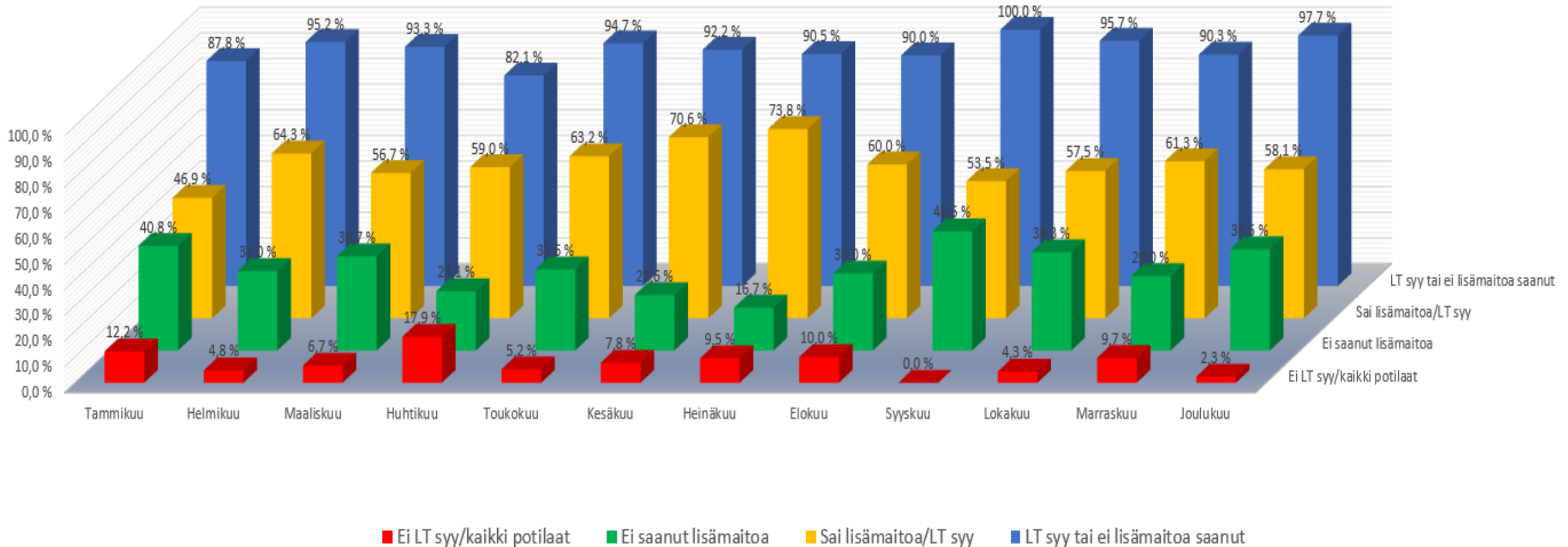

Neo-BFHI periaatteiden ja askeleiden noudattaminen tuo automaattisesti mukanaan hyvät imetystilastot!

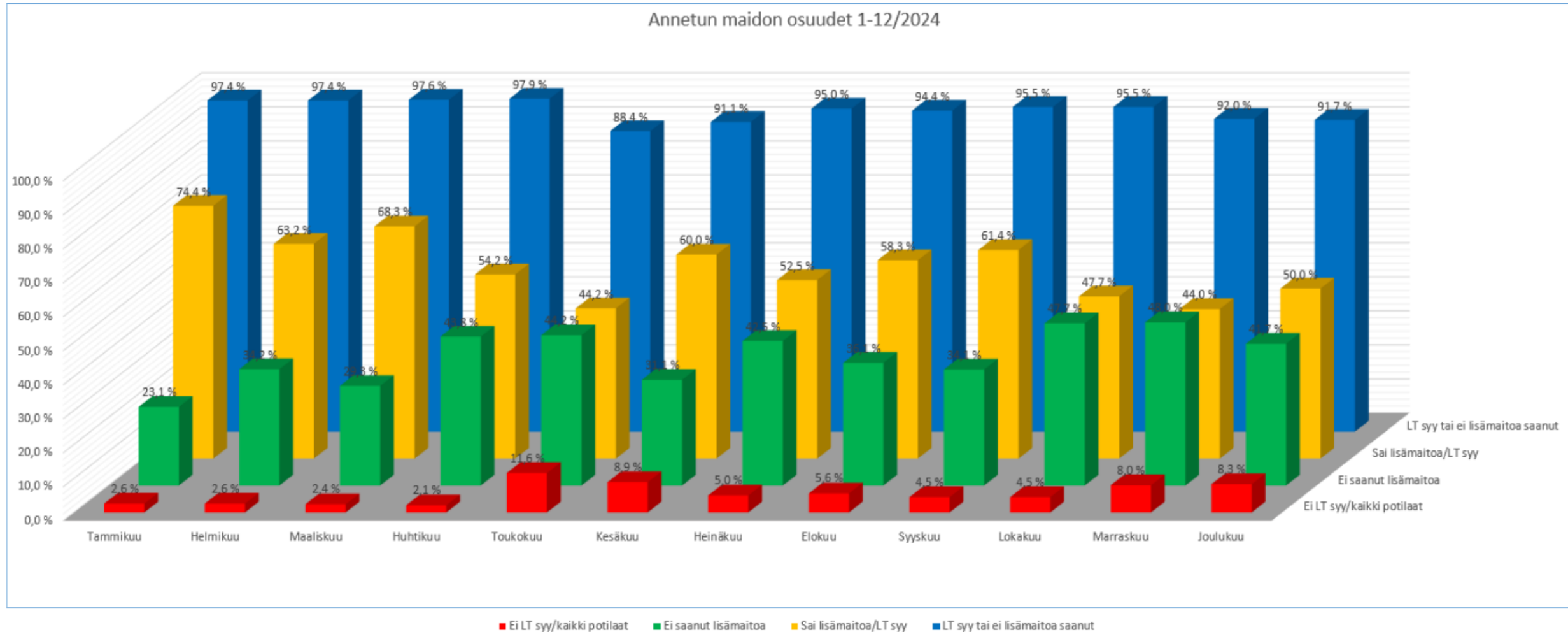
- Toisin sanoen - tehdään vauva- ja perhemyönteistä työtä siksi, että se on hyvää ja inhimillistä hoitoa, hyvät tilastot vain heijastavat onnistunutta tekemistä.

Maitotilastot heijastavat suoraan ympäröiviä olosuhteita. Alla koronavuoden maitotilasto 2021

Annetun maidon osuudet 1-12/2021

Lisämaitotilasto 2024

Kokemukset Neo-BFHI -ohjelmasta vauvojen tehohoidossa

Neo-BFHI:n periaatteet tukevat loistavasti vauva- ja perhemyönteistä hoitoa ja olemme saaneet vanhemmilta paljon hyvää palautetta.

- **Muistettava**

- **Vauvat eivät ole terveitä – ja tämä heijastuu myös syömiseen**
- Myös isolla osalla äideistä on taustalla sektio tai jokin perussairaus

Muistetaan lempeys ja sensitiivisyys hoidossa. Vanhemmat tekevät sen, mihin he pystyvät voimavarat huomioiden. Se riittää!

Neo-BFHI- ohjelman toteutus ei saa olla painostavaa, vaan hyvää inhimillistä hoitoa tukevaa!

*Pienen keskosen
hoidossa tarvitaan
kovan lääketieteen
lisäksi pehmeitä
hoitokäytäntöjä*